

Шляхи професійного зростання сучасних менеджерів із застосуванням навичок «soft skills»

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті подано результати впливу навичок «soft skills» на професійне становлення майбутніх менеджерів. Розглянуто основні типи soft skills, які є необхідними для майбутніх менеджерів. Доведено їх значимість для професійного зростання сучасного менеджера.

Ключові слова: soft skills, зміст «soft skills», комунікативна грамотність, менеджмент.

Abstract

The article presents the results of the study of the role of «soft skills» in the professional development of future managers. The basic types of soft skills that are necessary for future managers are considered.

Keywords: soft skills, content «soft skills», communication literacy, management.

Успішність будь-якої організації залежить, насамперед, від компетенції персоналу. Наразі соціально-економічний розвиток країни вимагає постійного вдосконалення особистості та набуття нею таких компетенцій, які б дозволяли успішно досягати цілі, долати труднощі в професійній діяльності, ефективно працювати в команді та бути достойним конкурентом на ринку праці.

Сучасні тенденції розвитку ринку праці вказують на те, що успіх у професійній діяльності залежить не тільки від рівня професіоналізму працівника, але й від наявності у нього вміння мобільно та інтегровано обирати продуктивні способи взаємодії з навколишнім середовищем, яке складається з безлічі елементів, що характеризуються динамічністю, перетворення яких залежить від ситуацій занурення в нього.

На думку низки психологів, працівникам, які прагнуть реалізувати себе на підприємстві або в організації, часто не вистачає не професіоналізму, а вміння бути ефективним комунікатором [1, 2]. Зрозуміло, що збалансоване поєднання і застосування професійних знань та навичок «soft skills» є одним з важливих чинників становлення висококваліфікованого менеджера.

Згідно численних досліджень зарубіжних науковців, сучасний спеціаліст повинен мати високий коефіцієнт «soft skills», оскільки це буде 85% запорукою його кар'єрного успіху (M. Watts & R. Watts).

Останніх 20 років означена концепція є невід'ємною складовою світового ринку праці у найрізноманітніших сферах економіки та суспільства, тому в Україні термін «soft skills» є нині також популярним [3]. Незважаючи на чималий інтерес дослідників до даної проблематики, поки що універсального трактування терміну немає. У наукових роботах він починає використовуватися у 90-тих рр. ХХ століття американськими та німецькими фахівцями в галузі управління, бізнесу та освіти.

У країнах членах Європейського Союзу приділяється значна увага формуванню та розвитку цих навичок, особливо на етапі навчання в закладах вищої освіти. Зокрема, у 2017 році було визначено 1384 навички, які є затребуваними на ринку праці, а у 2018 році прийняті директиви, які регламентують впровадження нових методів викладання для розвитку у студентів навичок «soft skills», особливо пов'язаних з технологічною і цифровою діяльністю.

Аналізуючи останні закордонні дослідження, можна виділити три групи навичок, які мають бути сформовані у майбутніх фахівців, а саме: особистісні, соціальні, методологічні. Це дозволить задовольнити попит сучасного ринку праці, який орієнтується у своєму розвитку на навички міжособистісного спілкування, особистісний потенціал та навички побудови кар'єри.

На важливість даних навичок у професійній кар'єрі вказує L. Lippman та ін. [4, 5]. Науковці вважають, що «гнучкі» навички – це комплекс неспеціалізованих, важливих для кар'єри надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і є наскрізними, тобто не пов'язані з конкретною областю. Водночас вітчизняні науковці розглядають цей термін як вміння успішно взаємодіяти з оточенням, що охоплює ряд універсальних і некогнітивних компетенцій [3].

Наявність «soft skills» зумовлює такі вміння: знаходити спільну мову з іншими людьми, налагоджувати і підтримувати з ними зв'язки, вміти доносити свої думки; включати в робочий і організаційний контексти організації розуміння корпоративних інтересів; ставити і розв'язувати професійні задачі; переконувати, знаходити підхід до людей; бути лідером конструктивного міжособистісного спілкування; розв'язувати конфліктні ситуації; вести переговornі процеси; працювати в команді, креативно розв'язувати професійні задачі.

Отже, «soft skills» – це багатоаспектне поняття, яке з одного боку включає особистісні характеристики людини та її здатність до міжособистісної взаємодії, а з іншого – важливість значення у розбудові професійної кар'єри. Розвиток навичок «soft skills» є необхідною умовою для динамічного особистого та професійного зростання особистості протягом всього життя.

Наразі дослідники С. Бацунов, І. Дереча, І. Кунгуров, О. Слизкова пропонують «м'які» навички поділяти на чотири групи [1]:

1) першу групу утворюють так звані навички комунікативної грамотності, іншими словами – це вміння слухати, переконувати, аргументувати, вести переговори, проводити публічні виступи, націленість на результат, конструктивно вести себе в критичних ситуаціях; означені навички сприяють розвитку стосунків з людьми;

2) другу групу становлять навички self-менеджменту, тобто це вміння управляти емоціями, власним розвитком, планування, ініціативність, рефлексія, наполегливість;

3) до третьої групи входять навички ефективного мислення або інтелектуального мислення, що дозволяє зробити власне життя і роботу системними;

4) четверта група – це навички форсайт-управління, які відповідають за планування, мотивування, управління власними змінами.

Аналізуючи наявні напрацювання у цьому напрямі, обґрунтуємо ті типи soft skills, які є необхідними для майбутніх менеджерів.

З урахуванням кар'єрного ланцюжка, який може відбуватися протягом усього професійного життя менеджера, то слід виділити такі 4 групи soft skills, а саме:

- особистісна ефективність;
- комунікативність;
- управлінські навички;
- стратегічні навички.

Наведений перелік може бути динамічно доповнюваним.

Отже, у процесі навчання студент повинен докладати зусиль, щоб сформувати та розвинути у себе означені навички, а під час навчальних і виробничих практик перетворити їх на вміння. Набуті навички будуть запорукою успішного працевлаштування у майбутньому.

Отже, навички soft skills є значимими для успішного досягання цілей, використання знань і здібностей у майбутній професійній діяльності менеджерів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацунов С. Н., Дереча И. И. Кунгурова И. М., Слизкова Е. В. Современные детерминанты развития soft skills. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2018. №4. С. 198 – 207. URL : <http://e-koncept.ru/2018/181018.htm>.
2. Дроздова Ю. В., Дубініна О. В. Концептуальні підходи до визначення «soft skills» у сучасних освітніх та професійних моделях. Міжвузівський науково-методичний семінар Київського національного торговельно-економічного університету «Soft Skills – невід'ємні аспекти формування конкурентоспроможності студентів у XXI столітті». Київ. 2020. С. 31 – 34.
3. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2015. №2. С. 162 – 167.
4. Lippman L.H., Ryberg R., Carney R., Kristin A. Workforce connections: key «soft skills» that foster youth workforce success: toward a consensus across fields. *Child Trends Publication*. 2015. 56 p.
5. Watts, M. & R. K. Watts. Developing Soft Skills in Students. *Retrieved*. January 2009. URL: http://l08.cgpublisher.com/proposals/64/index_htm.

Азарова Анжеліка Олексіївна – к.т.н., професор каф. МБІС, заст. декана ФМІБ з наукової роботи та міжнародного співробітництва.

Шульга Тетяна Володимирівна – ст. гр. МІТ-18б Факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Azarova Anzhelika A. – PhD in technique, professor, deputy Dean of the Faculty of management and information security by scientific work and international cooperation.

Shulga Tanya V. – st. of the gr.MIT-18b of the Faculty of management and information security, Vinnytsia National Technical University, v. Vinnytsia.